ՔՍԱՆԵԻՉՈՐՈՐԴ—ՏԱՐԻ—ԹԻՒ—1703—ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ—8—ՅՈՒԼԻՍ—Ն. Տ.—20—ՅՈՒԼԻՍ—1875

ԳԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Ն. Պոլսոյ համար 8 Մէջ.
» Գաւառաց » 10 Մէջ.
Վեհագոյն Պ. Պոլսոյ » 4 Մէջ.
» Գաւառաց » 5 Մէջ.
Առանձին թերթի գին 60 փարա։ Գովազդութեան տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ, երկու անգամի համար 2 ղուրուշ, աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կըլլայ։

ԱՐԱՐԱՏ

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԳԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գացած լրագրաց ճանրագին գնաքը խմբագրութեան վրայ է։ Լրագրոյս վերաբերեալ նամակներ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիրը—Տնօրէնին պիտի ուղղուի, կ. Պոլիս, Զինիլի խան, Մաշիսի դրասենեակը։

Յանձնուած գնաքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 8 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Վիէննա 16 յուլիս.

Գերմանիոյ Վիլհելմ կայսրն Աւստրիոյ կայսրէն սիրալիր մտերմութեամբ բաժնուելով՝ մեկնեցաւ Իշլէն։

Լոնտրա 16 յուլիս.

Հասարակաց խորհրդարանը՝ Կալլէսի իշխանին շնորհակալութեան ուղղորդելուն ծախքը քուէարկեց։

Անգլիոյ արեւմտեան գաւառաց և Կալլէսի երկրին մէջ գետերն յորդելով մեծ վնասներ գործեցին։

Փարիզ 17 յուլիս.

Ազգային ժողովը իւր նիստերը գոցելու առաջարկութիւնը պիտի ընդունի, բայց հաւանականաբար նոյեմբերի սկիզբն ալ բանալու որոշում պիտի ընէ։

Զախակողմը մասնական ընտրութիւններն արգիլող օրինաց խափանումը պիտի խնդրէ։

Նարբոն 17 յուլիս.

Հինգ մարդ՝ Օսմանեան քօնսուլին կարօնները խարդախած ըլլալով՝ բանտարկեցան։

Գահիրէ 17 յուլիս.

Խեդիվը այսօր հանդիսաւոր ընդունելութիւն ըրաւ Տարֆուրի հրաժարեալ Սուլթանին և իշխանազանց՝ որք հնազանդութիւն յանձն առին։

Փարիզ 18 յուլիս.

Մաք—Մահոն մարաջախան ինքնագիր նամակ մը գրեց նախարարաց խորհրդոյ նախագահ Պ. Պիւֆէյ, շնորհակալ ըլլալով որ, ազգային պահպանողական աշխարհավարութիւն մ'ազդուութեամբ պաշտպանեց ազգային ժողովոյ առջև։

Պէլգրատ 18 յուլիս.

Կառավարութիւնը կատարեալ չեզոքութիւն պիտի պահէ Հերսէքի գործին մէջ։

Փարիզ 19 յուլիս

Մաք—Մահոն Մարաջախան հանդիսաւոր ընդունելութիւն մ'ըրաւ Զանզիպարի Սուլթանին։ Նմանապէս սիրալիր ընդունելութիւն մ'ըրաւ Հիւսէյին Աւնի փաշային, որոյ առողջութիւնը կատարելապէս կազդուրած է։ Նախորդ Մեծ—Եպարքոսը Կ. Պոլիս վերադառնալէ առաջ Լոնտրա պիտի երթայ։

Ազգային ժողովոյ ձախակողմեան կազմակերպութիւնը ժողովին լուծումը պիտի խնդրէ մինչև իսկ արձակուրդին հետ։

Լոնտրա 17 յուլիս.

Օսմ.	Բօնս.	39 1/2
Խոխ	1865	65
»	1869	53 1/2
»	1871	63
»	1872	78
»	1873	51
Նոր փոխառութիւն		
Ընդդ.	Բօնս.	94 1/8

Լիվերբուլ 16 յուլիս.

Բամպակ	Միտլինկ—Օրլեան	7 1/4
»	Ֆաար Տօյէրաս	8

Տարեւաց 10000 հակ։

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ

ԷՍՀԱՏԸ ՈՒՄՈՒՄԻՆ

7 յուլիս. երկուշաբթի իրիկուն	44 9
8 յուլիս երեքշաբթի առաւօտ	44 16
կէս օր	44 15

Կ. Պոլիս 7 յուլիս

Ստամբուլ Էնէրգիայի բաժին	Ընդդ.	7, 2
« Փոխանակութեան »		4,30
Կ. Պոլսոյ Պանդային »		5,25
Քրէտի Ժէնէրալ »		9.20
Քրէտի Օսմբոս—Թիւրք		— —
Երկաթուղեաց	Ֆր.	123 3/8
Փոխ. 1863	»	331
» 1865	»	332
» 1869	» »	270 1/2
» 1872	» »	79 1/4
» 1873	» »	269 1/2
Թրամուայ	Օսմ. լիր	3, 10

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՎ

7 ՅՈՒԼԻՍ

Անգլ. լիրա	»	110.32
Նարբոլէոն ուկի	»	88 6
Իմբէռիալ Ռուս	»	90
Դոլլարիս	»	51 30
Հինգ Ֆրանք	»	—
Հինգնոց	»	105 10
Պլին	»	131

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Տէրութեան դանձուն եկամուտքն հաւասարակշռելու միջոցներ խորհելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը իւր նիստերը կը շարունակէ Բարձր. Մեծ—Եպարքոսին նախագահութեամբ։

Ցիշեալ յանձնաժողովը մէկ կողմէ նոր հասոյթներ գտնելու զբաղած ժամանակ, միւս կողմէ ծախուց խնայութեան միջոցներ ալ խորհելով, Բարձր. Մեծ—Եպարքոսը՝ խնայութեան ու չափաւորութեան օրինակ տալու համար իւր ամսականին մէկ մասէն հրաժարեցաւ՝ առաջարկելով որ 4000 ղրշէն վեր ամսական ստացող պաշտօնեայոց ամսականին վրայ ալ պատշաճ զեղչ մ'ըլլայ. օրինակի համար, տէրութեան նախարարաց ամսականը 20000 ի իջնէ, գաւառաց կուսակալներունը 15000ի, և այլն։

Կըսուի թէ Ն. Բարձրութիւնն այս հայրենասիրական զոհողութիւնն առաջարկելէն անմիջապէս եւ՝ իւր տանը պաշտօնեաներէն ու սպասաւորներէն 12 հոգի ճանրեր է՝ խորհելով որ տէրութեան լաւ ծառայելու համար հարկ չկայ բազմաթիւ ծառայներ պահելու և շքոյ ու պերճութեան ցոյցեր ընելու։

Փափաքելի է որ Բարձր Մեծ—Եպարքոսին այս վերկաւէտ օրինակն ընդհանուր կերպիւ ազդեցութիւն ունենայ տէրութեան ամեն պաշտօնաւորաց վրայ, և մանաւանդ երկար տարիներ շարունակէ մինչև որ տէրութեան գանձն իւր ներկայ անձուկ վիճակէն ազատելով ընդարձակութիւն գտնէ։

Կը կարծուի թէ ամսականաց այս չափաւորումը տարին 300000 լիրայի մօտ շահ պիտի տայ տէրութեան գանձուն։

Յանձնաժողովն իւր յառաջիկայ նստին մէջ, որ հինգշաբթի օրը պիտի գումարի, տէրութեան հանքերն ու անտառները շահաւոր կերպիւ բանեցնելու, երկրագործութեան մէջ բարւոքումներ մտցնելու և երկրագործաց տուրքերը դիւրացնելու միջոցներուն վրայ պիտի խորհի։

Կայսերական հրամանաւ՝

Էնկիւրիի կուսակալ Ապտիւլ—Բահման փաշան Պաղտատի կուսակալ անուանեցաւ.

Պաղտատի կուսակալ Մէհմէտ Բէ[illegible] Էնկիւրիի կուսակալ անուանեցաւ.

Եէնի—Պազարի կառավարիչ Ապտիւլ—Համիտ փաշան Լազստանի կառավարիչ անուանեցաւ.

Սլիմնիայի կառավարիչ Հասան փաշան Համիտիէ Նահանգին կառավարիչ անուանեցաւ.

Կիւմիւշխանէի կառավարիչ Հալիմ Էֆէնտին Իզմիրի կառավարիչ անուանեցաւ։

Վեհ. Սուլթանը՝ Միւնթէֆիգ արաբաց կառավարիչ Նասիր փաշային Վէզիրութեան ասպիճան շնորհեց. միանգամայն իւր անձնական դանձէն ականակապ սուր մը պարգևեց անոր։

Շաբաթ օրը Բ. Դուռն հեռագրեր եկան ծանուցանող թէ Հերսէքի մէկ մասին մէջ ժողովրդական մեծ յուզմունք ծագեր է, զոր հանդարտեցնելու համար կերևի թէ զսպողական խիստ միջոցներ ձեռք առնուլ հարկ պիտի ըլլայ։

Յունգեալնահանգը Մոսթարի հարաւային կողմը կիյնայ. արևմտեան կողմէն Աւստրիոյ՝ և հարաւի կողմն ալ Գարատաղի սահմանակից է։

Բանի մ'օրէ 'ի վեր Էմին—Էօնիւի և Գարաքէօյի ծովեզերքը նախապատրաստական շինութիւններ կըլլան՝ երկաթեայ նոր կամուրջը զետեղելու համար, և կըսուի թէ մինչև յառաջիկայ օգոստոս զետեղման գործը կաւարտի։

Եկիրակի օրը Ղալաթիա Օթէլ ու Քոմէրսի ընկերութեան դրատունէն 1000 լիրայի դոհարեղէն, երկաթուղեաց բաժնետոմս և այլ արժէքներ գողցուեցան։

Երէկ առաւօտ Դարաքէօյի կամուրջին մօտ ծովուն մէջէն կնոջ մը դիակ գտնուեցաւ գրեթէ բոլորովին մերկ, և չկրցաւ իմացուիլ թէ դիպուածո՞վ կամ ինքնակա՞մ ծովն ինկած էր, թէ ոճրագործութեան մը զոհ եղած։

Լիվերբուլի շոգենաւաց ընկերութիւններէն մին՝ իւր գործարանները ընդարձակելու համար՝ մօտը գրաւնուած փոքրիկ հող մը գնեց։ Հողին տէրը, որ 50 տարեկան օրիորդ մ'էր, վեց հազար ֆրանքի վաճառեց իւր գետինը. բայց վաճառման պայմանագիրը ստորագրած ժամանակ պայման դնել տուաւ մէջը թէ մինչև ցմահ իրաւունք ունենայ ընկերութեան շոգենաւերովը ձրիապէս ուղևորելու, իբրև առաջին կարգի ուղևոր, դաստիարակուհի մ'ալ իւր հետ ունենալով։

Ընկերութիւնն ——ացոց դժուարութեան ընդունեց այս պայմանը։ Հետևեալ օրը կինն իւր բոլոր կարասիները վաճառելով, տունը վարձուցուաւ, և ընկերութեան (ճանրայ ելնող) առաջին շոգենաւը նստաւ՝ առանց երթալու տեղն որոշելու։

Այն օրէն 'ի վեր յիշեալ կինը ծովերուն վրայ կըպտրտի՝ ընկերութեան շոգենաւներուն մէկէն միւսն անցնելով՝ առանց երբէք ցամաքի վրայ բնակելու, և հետն ալ կին մը կառնու կէս նաւուղէք ստանալով զոր լրագրաց մէջ ծանուցմամբ կը դնէ։ Քանի տարիէ ի վեր կը տևէ այս բանը։ Վերջին օրերս հաշիւ ըրեր են որ կինն այս կերպով 50000 ֆրանքէն աւելի ստակ շահած է։

Ընկերութիւնը 40000 ֆրանք տալ առաջարկեց յիշեալ կնոջ որ ետ կենայ այս գործէն, բայց կինը չհաճեցաւ։

Եգիպտական իշխանութեան ձեռքէն անցած Տարֆուրի ընդարձակ երկրին հաւատարիմ Սուլթանին վրայ, որ իւր կանանց և որդւոց հետ Եգիպտոս փոխադրուած է, հետևեալ հեռագրագրաշարժ տեղեկութիւնները կը կարդանք լրագրաց մէջ։

Տարֆուրի Սուլթանին անունն է Հասէպուլլահ։ Բարձրահասակ և թխամորթ մարդ մ'է՝ վեհ շարժմունքով և հանճարեղ դէմքով։ Լայն տափար (չալվար) մը, երկայն ու կարմիր հողաթափներ (բապուճ) և կարմիր մեծամեծ ոսկեթել վերարկու մը հագած, և ուսին վրայ ալ ճերմակ չուխայէ երկայն թիկնոց մը ձգած է՝ ոսկեթել ծոպերով։ Շոգեկառքէն իջած ժամանակ Եգիպտական իշխանութեան կողմէ մեծ պատուով ընդունուեցաւ։

Նորին վայրենի վեհափառութեան կանանոցն՝ որ 300 արաբուհիներէ կը բաղկանայ, նոյն կառախումբին մէջ էր, և կիներէն շատերը բոլորովին մերկ էին, դէմքերնին չափազանց թուխ, մազերնին կարած ու դանգրած։ Վրայի զարդերնին էր ապակիէ մարգարիտներ, արծաթէ մանեակներ և քիթերնուն ծակերէն կախուած բուստէր (մէրճան)։

Տղայքը բոլորովին կապկի կընմանին. փորերնին զարհուրելի կերպիւռած է։

Կանանց և աղայոց մարմինը որդենիի իւղով (հինա եաղը) օծուած ըլլալուն, ոսկեայի գարշահոտութիւն մը ծաւալեցին կայարանին մէջ։

Հասէպուլլահ չոգեկառքէն իջնելով, իրեն համար պատրաստուած կառքը նստաւ դնաց, իսկ կանայքն ու աղայքը չոգեկառքերուն մէջ փակուած՝ չէին ուզեր դուրս ելնել։

Հետերնին գանուող ներքինիներն իմացուցին կայարանին պաշտօնէից թէ երեսնց տիրուհիները չէին կրնար դուրս ելնել կառքէրէն քանի որ երիկ մարդ գտնուի կայարանին մէջ։ Այս ազգարարութեան վայ բոլոր երիկ մարդիկ դուրս հանուեցան կայարանէն, և այն ատեն արաբուհիներն ալ կառքերէն դուրս ելան, դողդոջուն քայլերով դնացին իրենց համար պատրաստուած դոց կառքերը մտան և Տարա-էլ-Աշմարի պալատը տարուեցան, որ Հասէպուլլահի բնակարան յատկացած է։

Ա. ԶԳ. Ա. Յ Ի Ն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆԱՐԺԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱՒՈՐՔ

Ազգային վարչական ժողովոց և խորհրդոց անդամակցութեան ձրի պաշտօնեութեան առաջին և անհրաժեշտ պայմանն է զոհողութիւն։

Անձ մը, որ ժողովրդական, եւրէսիսխանական կամ վարչական ընտրութեամբ 'ի պաշտօն կը կոչուի, դիտէ անշուշտ, որ այն պաշտօնը, թեթև կամ ծանր, զոհողութիւն կը պահանջէ միշտ, զոհողութիւն ժամանակի, զոհողութիւն անձնական հանգստութեան, և երբեմն իսկ նիւթական շահու։ Հետևապար երբոր այդ զոհողութիւնն ընելու տրամադրութիւն կ'ունենայ իր վրայ, կընդունի իրեն յանձնուած պաշտօնը. ապա թէ ոչ, չընդունիր. այս է ամեն պատուաւոր և խղճի տէր անձանց պարտականութիւնը։

Մեր ազգին մէջ դժբաղդաբար այս կարևոր կէտը ճշդիւ նկատողութեան չառնուիր, ոչ ընտրողաց և ոչ ընտրելոց կողմէ։ Ընտրողք պաշտօնին պահանջած ձեռնհատութեան հանգամանքն ընտրելոյն վրայ չը վնտռելէ դատ, գո՞նէ չեն ալ դիտեր թէ անոր ընկերական վիճակը, արհեստը կամ անձնական զբաղմունքը կը ներե՞ն ժամանակի և շահու զոհողութիւն ընել։ Ընտրեալներ ալ կան, որ այդ զոհողութիւնն ընելու անբաւականութիւնենին դիմանալով հանդերձ, կընդունին, բայց չեն կըրնար ըստ արժանւոյն կատարել իրենց յանձնուած պաշտօնը, և այսպէս ազգային գործերն իրենց անձնական շահուն կամ զբաղման կըզոհեն, և կամ ազգային գործոց մէջ անձնական շահ որոնելու տխուր հարկին մէջ կընան։

Ըսածնիս հաստատելու համար ապացոյցներ պակաս չեն։ Թողունք հինները, թողունք հեռաւորները, դեռ այս օրերս մայրաքաղաքիս մէջ քանի մը դպրոցական իրողութիւնք պատահած են, որոց միակ պատճառն, ըստ մեզ, ազգային պաշտօնաւորաց ընտրութեան մէջ վերոյիշեալ անհրաժեշտ պայմաններուն անտեսուիլն է, և պատասխանատուութիւնն ալ՝ ոչ այնչափ այն իրողութեանց հեղինակներուն, որչափ զանոնք ընտրողներուն վրայ կը ծանրանայ։

Ահաւասիկ այն իրողութիւնները.

1. Թաղական խորհրդոյ անդամ մը Պատրիարքարան ներկայացած ամուսնական դատի մը փոխանորդ կանգնելով՝ փոխանորդեալէն 25 լիրա կառնու. ըսելով թէ դատը չտեսնելու համար 10 լիրա Ս. Պատրիարքին տուեր է, 6 լիրա Պատրիարքական փոխանորդին, 6 լիրա դատաստանական խորհրդոյ ատենապետին, մէկ լիրա քարտուղարին, մէկ լիրա այս ինչին, և մէկ լիրա ալ այն ինչին։ Սակայն դատը փոխանակ շահելու կը կորսնցնէ։ Դատին տէրն ալ սրամտելով՝ անգնալ շարթու Քաղ. Ժողովոյ կընկերկայանայ, և իր փոխանորդէն գանգատելով՝ 25 լիրայի գործն երևան կը հանէ։ Ս. Պատրիարքը բնականաբար զայրանալով հրամայեր կընէ որ այս ձրի զրպարտութիւնն ընող 'Թաղական—փոխանորդն անմիջապէս գանուելով՝ եթէ հարկ ըլլայ՝ ատիկանութեան ձեռք Պատրիարքարան բերուի անպատճառ։ Իսկոյն եռապրճիներ կերթան, կը փնտռեն բայց չեն կրնար գտնել, և կորոշուի յառաջիկայ չորեքշաբթի օրը բերել տալ։

Կը յիշեն ընթերցողք թէ այս տեսակ ուրիշ ապօրինութիւն մ'ալ անցեալներն ազգային երեսփոխանի մը կողմէ կատարուած էր դատաստանական խորհրդոյ անդամոց կաշառք տալու պատրուակաւ։

2. Քաղ. Ժողովոյ անդամ մը, որ միաձայնութեամբ ազգային վարժարանաց տեսուչ եղած է, և ամիսն 4500 ղրշ կ'ստանայ կէդրոնական մասուկէն, այս օրերս տպարան բացած ըլլալով, նոր հաստատեալ ազգային տրոց վերաբերեալ տոմսակներն և այլ թուղթերն իր տպարանին մէջ տպել կառաջարկէ յայտարարելով թէ ինք ուրիշ տպագրատեաց տպածէն հարիւրին 7 1/2 պակաս գնով կը տպէ։ Քաղ. Ժողովն ալ հրաման կընէ որ յիշեալ թուղթերուն տպագրութիւնն իր այս անշահասէր անդամին յանձնուի։ Հրամանը կըկատարուի, թուղթերը կըտպուին և Պատրիարքարան կը զրկուին հանդերձ հաշուետոմսով մը, որոյ մէջ 4500 ղրշ տպագրութեան ծախք նշանակուած էր։

Երմատական հոգաբարձութեան անդամներէն մին՝ յիշեալ հաշուետոմսը տեսնելով, 4500 ղրուշ դիր չափազանց կը գտնէ. ուստի պատուաւոր տպագրատեսի մը կը կանչէ, անոր հետ տակարկութեան կը մտնէ և 1900 ղրուշի տպելու տարրագրութիւն կատանայ անկէ 'ի մեծ զարմանս իր անդամակցաց. և որովհետև Քաղ. Ժողովոյ տպագրատեսի անդամն ուրիշ տպագրատեսատ տպածէն հարիւրին 7 1/2 պակաս գնով պիտի տպագրէր, այս 7 1/2 պակասն ալ 1900 ղրուշէն վար երթալով երմատական հոգաբարձութիւնը՝ կիմացնէ տպագրատեսի ժողովականին թէ իր արդար պահանջն ոչ թէ 4500՝ այլ 1757 1/2 ղրշ է, այն է 2742 1/2 ղրշ պակաս։ Այս չափազանց տարբերութիւնը պիտի վճարէր կէդրոնական մասուկն, եթէ երմատական հոգաբարձութեան վերոյիշեալ խղճամիտ անդամն անհոգութիւն ընէր, կամ 'ի չնորհս Քաղ. Ժողովոյ անդամակից տպագրատեսի էֆէնտիին՝ ոչ գոցելով քննութիւն ընելու չեղեր։

Ահա երկու իրողութիւնք, երկուքն ալ իրարմէ աւելի դայթակղական, որոց վրայ մեր կողմանէ խորհրդածութիւն ընել աւելորդ կը համարինք։ Ողջախոհ ընթերցողք կրնան ինքնին իմաստասիրել թէ ինչ կրնայ ըլլալ ազգային գործոց վիճակն, երբոր այս ասպիճան չահասէր անձինք ազգային ամենափափուկ և ամենակարևոր պաշտօններու վրայ դանուին։ Ինչ փատահութիւն կրնայ մնալ ժողովրդեան քով, երբոր ազգին անհատներէն դրեթէ մեր բոցկոտար հաւաքուած լումաներն այսպէս անխընայարար կապտելու, կամ ատարգ և խաբեական միջոցներով ստակ քաշելու գաղտնութեան խանարհող պաշտօնաւորներ տեսնելն անձնատիրութեան քաղցի ներքև։ Փութանք յարել ստակայն թէ այս տեսակ անձինք բարեբաղդաբար խիստ սակաւաթիւ են, և փոդ կամ անագան կը մնանեն ինքզինքնին *։

Տարակոյս չկայ որ Քաղ. Ժողովոյ անդամց մեծագոյն մասն, որք ազգին համար ամեն զոհողութիւն, ամեն անձնուիրութիւն յանձն առնող ընտիր անձինք են, շատ պիտի ցաւին այսպիսի անդամակից մ'ունենալնուն վրայ, որ այս ասպիճան չափազանց շահասիրութեամբ վարուած է ազգային սնուցիչին հետ։

Պատրիարքարանը տարին 25—30000 ղրշ տպագրական ծախք կը վճարէ։ Այս ծախքը թեթև գումար մը չէ։ Քանիցս անգամ ազդարարած ենք Պատրիարքարանի պաշտօնէից որ տպագրութեանց համար քանի մը պատուաւոր տպագրատեսներ հրաւիրեն, և նուազագուդի (միջնադատ) դնելով, ով որ նուազագոյն գին առաջարկէ, անոր յանձնեն։ Մեր այս առաջարկութիւնն անընդունելի եղած էր ցայսօր։ Բայց աբխատ փորձը ցուցուց թէ ո՛ր չափ արդար և շահաւետ էր մեր ազդարարութիւնը։ Կը յուսանք որ վարչութիւնն այսուհետև Պատրիարքարանի թանկագին պիտոյից մատակարարման համար նուազագուդի դրութեան կը հետևի. դրութիւն մը, որ ամեն քաղաքակրթեալ ազգերէ և նոյն իսկ կայսերական կառավարութենէն ընդունուելով՝ մինչև իսկ ամենամանր մատակարարութեանց մէջ կը գործադրի։

Կը վերջացնենք յօդուածնիս կրկնելով թէ Ազգային պաշտօնաւորաց բնարութեան մէջ պէտք է ըզգուշաւոր ըլլալ. անկախ, անկաշառ, ազգին համար զոհողութիւն ընելու կարող, տրամադիր և մանաւանդ փոքրանալ անձինք պէտք է գտնել և անոնց համար քուէ տալ։ Այս է ընտրող մարմնոց նուիրական պարտականութիւնն՝ եթէ կուզեն որ ազգին գործերն ուղղութեամբ, անշահասիրութեամբ և խղճի մտօք կատարուին։

Նիկոմիդ իշ Ապանպէկ գեղի ըբնակչաց դեմ Ջերքէզ գէր սէրտարիներու կողմէ խժդժական բռնութիւններ 'ի գործ դրուած, և ատոնց դէմ բողոքողներն ալ Նիկոմիդիոյ իշխանութեան կողմէ բանտարկուած ըլլալով, կեդրոնական վարչութիւնը բողոքոյ թաղթիր մը գրեց առ Բ. Դուռն։

ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

Ի վերայ հանգուցեալ Ներսէսի 5 տարի կաթողիկոսի ատենայն Հայոց, պարտքելի յանանուանս անձնէ ուսմանէ, որ մինչև նոքա ցոյց տուեալ է Պարսից պարերազմին ժամանակ։

(Շար. տես թիւ 1702)

Երևելի էին այս նեղ ժամանակին խորհուրդք և ներգործութիւնք Ներսէսի, որ համարեա առաջինն էր պատճառ առման անառիկ բերդից Սարդարապատայ և Երևանայ։ Զգուշութեան Ներսէսի համառօտաբար նկարագրեալ է Ռուս պատմագիրն Գլինկան, 'ի գրքի իւրում՝ «Հայեցողութիւն պատմութեան Հայոց ժողովրդի» տպեալ 'ի 1833 ամի, մասն երկրորդ, էջ 253, ուր այսպէս գրէ. «Ի սկզբան 18րդ դարու 'ի 1709 ամի Հայք գրեալ են առ Պետրոս առաջին կայսրն Ռուսաց, թէ «Պատրաստ լի՛ր պատերազմի, մեք բոլորեքեանքս պատրաստ եմք ընթանալ։» 'Ի1827 ամի Հայք լիովին կատարեցին զիւրեանց խոստմունքն։ Ներսէս արքեպիսկոպոսն Հայոց առաջինն էր, որ շատակց գնալով Ռուսաց զօրաց հետ և չմնայեց իւր կեանքն զոհելոյ և օգնութիւն հաստատելոյ։ Դեռ Բիզօրդալայ լերան դագաթն ծածկեալ էր ձիւնով, զօրագլուխն ամենգարտի Ղեներալ-Ամիւտանդ Բեկենդորֆ երկրորդն՝ զհետ յաստալի իւր ճանապարհացոյց և կողմնակից Ներսէսի, հեռացնելով զամենայն անտանելի դժուարութիւնսն և բնական արգելմունսն, անակնկալ թռան դէպ 'ի դաշտն Հայաստանի։ 'Ի միջի բացարձակ դաշտի, ուր էին թշնամեաց զօրքն՝ երբ եկաւ զօրացն Ռուսաց վանքն Էջմիածնայ իւրեան շքեղազարդ կաթուղիկէօքն։ Հարին զանգակներն, բացուեցան դրուանքն հիւրընկալ Օթևանի վանուց, և ելին ընդ յառաջ հոգևորականքն շքեղազարդ զգեստիւք և ընդունեցին զՌուսաց զօրսն, իսիլի որոց գտանէր և երևելին իւրեանց Ներսէս։»

Էջ. 255. «Փառաւորեաւ հոգին Ներսէսի յուսալով յաղատութենէն Հայաստանի։

Էջ 256. «Ոչ թէ սարսափելի ձայնն թնդանօթաց, այլ օգնութիւնն Հայոց պատրաստեալ էր զանկումն երիտասարդ բերդին։ Յետ առման այս բերդին՝ կարգեցաւ ժամանակաւոր կառավարութիւն խորհրդեամբ զօրագլուխ զեներալ կրասովսկոյ և Արքեպիսկոպոսին Ներսէսի։ Երիտասարդական աշխուժիւ և ջերմեռանդութեամբ տարաւ Ներսէս զհետ զօրացն Ռուսաց զբոլոր անտառների նեղսակրութիւնսն պատերազմի, և երկիւղալի պարագայից մէջ չէր խնայում իւր կեանքն, այլ զոհում էր անելիս դարս, և ուրախ էր առ զոհել զիւր կեանքն փոխն ազատութեան իւր ազգակցացն 'ի գերութենէ Պարսից։ Թագաւոր կայսրն Նիկողայոս առաջին պարգևատրեաց զՆերսէս Ալէքսանդրայ Նեվսկու շքանշանաւն, այսպէս գրելով 'ի հրովարտակին.

«Սրբազան Ներսէս Արքեպիսկոպոս.

«Փափաքելի ժամանակի և բազում գործքերով դուք ցուցեալ էք մեզ զհարազատ ջերմեռանդութիւն ձեր առ Ռուսաստան, մանաւանդ յայս վերջին պատերազմի ընդ Պարսից։»

Ահա՛ այսպիսի ծառայութիւնքն

---

* Նկատողութեան արժանի է որ այս բարեխիղճ պաշտօնաւորներն, որոց մին Ղալաթիոյ ազգանուէր խմբակին ջերմեռանդ արբանեակներէն է, նստած եւ ձեռներնին չարաչար կը բանեցնեն ու կը փատահամբուն զարիմեան սրբազան թէ ազգին ստակները կերած է և այլն և այլն։

Ներսէսի թէ ի՛նչպէս վարձատրեցան, կամ՝ թէ մեր պատմական հոգեւորականութիւնն ի՛նչպէս վարեցան ընդ Ներսէսի՝ փոխանակ շնորհակալութեան, կը նկատմի 'ի Ներքոյ գրութեանս։

Երբ մերձեցան զօրքն Ռուսաց Թաւրէզ քաղաքին, ոչ ոք 'ի թշնամեաց ընդդիմացաւ զօրացն Ռուսաց, ինչպէս որ յառաջուց զգացուցեալ էր Ներսէս։ Ցեսանելով զայս Պարսիկքն՝ առաքեցին պատգամաւոր առ զօրապետն Ռուսաց՝ հանդերձ աղ և հացով և բանալիքով։ իսկ Զեներալ Նկրասովկին և Ներսէս նստեալ յերեւանայ բերդումն սկսեալ էին անօրինել վասն ժողովրդոց, և խնդրեալ էին կայսերէն՝ զերկիրն զայն Հայոց նահանգ կացուցանել, որոյ մասին կայսրն համաձայնեալ էր այդ նահանգն անուանել Հայոց Նահանգ. և 'ի սկզբան 1828 ամի, վասն անօրինակ ծառայութեանց Ներսիսի պարգեւատրեաց, որպէս 'ի վերոյ կայ յիշեալ, Ալէքսանդր Նեւսկոյ շքանշանաւ։ Այսպիսի բարեհաճութիւն կայսերն, որ էր առանց միջնորդութեան Պասկեւիչի, նախանձեցոյց զնա ընդ Ներսէսի։ Երբ 'ի 1828 ամի հաշտութիւն եղեւ 'ի մէջ Ռուսաց և Պարսից արքայորդւոյն Աբբաս Միրզայի, Ներսէս նըշանակեաց զՌարսեղ արքեպիսկոպոսն առաջնորդ վանից Թադէոսի և Բարթուղիմէոսի և յանձնեաց նմա քարոզել բնակչացն Հայոց Պարսկաստանու գաղթել 'ի Հայաստան, յուսադրելով նոցա ամենայն բարեբաղդութիւն կենցաղավարութեան, և այսու նպատակաւ Պասկեւիչն իւր կողմանէ նշանակեաց զմեհաղն հազարապետն Եղիազար Ցովակիմեան Լազարեանցն, որպէս զի ներգործէ 'ի միասին ընդ Բարսեղ արքեպիսկոպոսին վասն յորդորելոյ և վերաբնակեցուցանելոյ 'ի Նոր Հայաստան։ Ցայսմ միջոցի զօրքն Ռուսաց թողեալ զԹաւրէզ քաղաքն վերադարձան յերեւան. այս եկեալ Պասկեւիչ յերեւան՝ տեսութիւն արար Ներսէսի հետ և 'ի միջի խօսակցութեանց ասել էր Ներսէսի թէ «Թագաւոր կայսրն եթէ հարցանէ 'ի ձէնջ վասն իմ և վասն չորից անձանց որք ընդդէմ իմ են, այսինքն Գրաֆ Սուխտէլին, Օսթէն–Սակէնի, Բեկենդօրֆի և Նըրասովսկիի, խնդրեմ զիմ կողմն պաշտպանեցէք,» Ներսէս պատասխանեալ էր Պասկեւիչի, թէ «նախ վասն այդպիսի հակառակութեանց կայսրն յինէն չունի հարցանել. երկրորդ՝ եւ թէ հարցանէ յինէն, ես որպէս հոգեւորական պարտիմ ուղիղ պատասխանել կայսեր առանց կողմնապահութեան իրիք. երրորդ՝ վասն մի հոգւոյ, որ մեծամեծ սխալմունք գործեց պատերազմի ժամանակն, չորս արժանաւոր հոգի ոչ կարեմ կորուսանել։» Առ այս պատասխանին Ներսէսի՝ Պասկեւիչ ասել էր նմա թէ «Որովհետեւ այդպէս է ձեր կամքն, այսուհետեւ դու ձեռնամուխ մի՛ լինիր 'ի քաղաքական գործս մեր. դու հոգեւորական ես, պարապէ՛ քո հոգեւորական գործերիդ»։ Ի հարկէ յաղթութեան յետոյ զայս ունէր բոպասել Ներսէս։ Ցայնժամ Ներսէս թողեալ զբերդն երեւանու եկեալ բընակեցաւ յերեւան, և սկսաւ կարգադրել վասն քրիստոնէից գերեացըն, զորս ազատեալ էր յերեւանայ և Սարտարաբատայ բերդերիցն, 'ի միջի որոց կային բաց 'ի Հայերիցն և յոյնք և վրացիք և լուտերականք՝ լատինք և էգ. զՀայ աղջկունս ամուսնացոյց ընդ Հայ երիտասարդաց, տալով նոցա օժիտ զլուտերականսն. տարեալ 'ի Թիֆլիզ և պահպանեալ 'ի տան եպ- բոր իւրում կարապետի և գտեալ այս զնոցա նոցա եա ինքեանց։ զՎրացին, անուամբ Ցակոբեան խաղաձեւ, յանձնեաց Այամպարեան վերատեսչին վարժարանի Թիֆլիզու պահպանել մինչ երեւեցին ծնողքն. և որովհետեւ սորա ծնողքն չերեւեցան, նշանակեաց 'ի զինուորական ծառայութիւն, որ 'ի վերջին ժամանակի ստացաւ աստիճան Զեներալութեան, և այժմ է ժանդարմի մեծ Թիֆլիզ քաղաքումն. իսկ զերկու Ցոյն աղայսն տարաւ զհետ իւր 'ի Բեսարաբիայ, և հետ քանի մի ժամանակի դարձոյ 'ի Ցունաստան զծնողս նոցա, առաքեաց առ ծնողս իւրեանց։

Ինչպէս 'ի վերոյ յիշեցի, ազգային չարամտն գլուխն և պատճառն էր Ներսէս։ Պասկեւիչ, հրամանատար և միւս Զեներալաց խառնակութեան մէջ, կարող չեղեւ նա՝ Ներսէս՝ միայն անկախ այդ խառնակութենէն և ընտրել զայն կողմն՝ յորմէ կարելի էր ազգի օգուտն քաղել։ վստահ եղեալ գործոց յաջողմանցն վերայ, նա մի գիր գրեց Շէֆ Ժանդարմի Բէնկենդորֆին, որոյ մէջ մեղադրումէր Պասկեւիչին։ Այդ նամակը ներկայացրին կայսեր, նա ալ այն նամակն առաքեաց Պասկեւիչին և հրամայեաց փախիտութեամբ վարվիլ զհետ Ներսէսի, համարելով նըրան Հայոց ազգի վրայ ազդեցութիւն ունեցող անձն։ Պասկեւիչ, ստանալով զայն նամակն, ծածկեաց զիւր ոխն և թշնամութիւնն Ներսէսի դէմ մինչև պատերազմին բոլորովին վերջանալը, որպէս զի յետոյ վրէժխնդիր լինի։ (Սորա գանգատանաց գրութիւնքն առ կայսրն 'ի վերայ Ներսէսի իւր ժամանակին կհասուցանեմ ձեր ըն-թերցողին տալելոյ։) Այնպէս էլ արաւ, մէկ գիր գրեց Պասկեւիչն Ներսէսի, որոյ մէջն եղեալ կայր և գըրութիւնն Շէֆժանդարմի Բէնկենդորֆին, որով գրեալ էր թէ՝ կայսրն հրաւիրէ զՆերսէս երթալ 'ի բանակն Օսմանեան դէպ 'ի Մոլդավիա, (որովհետեւ այն կողմերն էր պատերազմն ընդ Օսմանցւոց), և ցուցանել զհաւատարմութիւն իւր այնպէս, որպէս 'ի պատերազմին Պարսից։ իսկ եթէ ծերութիւն նորա արգելք լինի, առաքել մի այնպիսի եպիսկոպոս, որ լինի նման նմա, այսինքն Ներսէսի, և կարողանայ օգտակարութիւն ցոյց տալ տէրութեան և ազգի իւրոյ յորդորելով զնոսա գրութեամբ կամ գործով։

Այս գրութիւնն երբ ստացաւ Ներսէս, մի ոմն 'ի հարազատ բարեկամաց ասաց Ներսէսին թէ՝ «Այդ նամակը չար կասկածաւոր է, դու մի՛ գնար, այլ առաքեա՛ քո անզն այլ ումն։» — Պատասխանեաց Ներսէս. «Իմ ծառայութիւնս թոյլ չի տար ունել երբէք ինչ կասկածանք, մանաւանդ որ հարկաւոր է ինձ մի անգամ ներկայանալ կայսեր, և լաւ է այժմ բաց հրամանի կայսեր գնալս, քան թէ զանց առնել։» Պասկեւիչի գրութեան մէջն յիշած էր նաեւ 'ի ժամանակի երկնելոյ իւրոյ (Պասկեւիչի) յերեւանայ դէպ 'ի Գիւմրի (Ալեքսանդրոպոլ). թէ ե՛րբ ունի Ներսէս երթալ յէջմիածնայ, որ տեսութիւն առնեն միմեանց հետ 'ի Գիւմրի, և Ներսէս նշանակեաց զժամանակն երթալոյ իւրոյ յէջմիածնայ դէպ 'ի Գիւմրի, և անտի 'ի Թիֆլիզ։ Ներսէս սկսեաց պատրաստութիւն տեսնել ճանապարհի և ուղեւորեցաւ դէպ 'ի Գիւմրի՝ հասեալ յԱբարանայ գաւառն, տեսաւ որ անդ սպասէին 50 զաղակ ձիաւորք մի հարիւրապետաւ, զորս ընդ առաջ էր առաքել Պասկեւիչ, և 'ի միասին նոքա հետ ճանապարհորդեց Ներսէս դէպ 'ի Գիւմրի, և մերձեցեալ զօրաց 6 միլոն հեռաւորութեամբ 'ի Ղըզըլղարաքիլիսայ գիւղն Հայոց, Ներսէս իջեւանեցաւ անդ 'ի տան միոյ Հայոյ, որովհետեւ Գիւմրի քաղաքի մէջ բնակութիւն չկայր. երբ Ներսէս մտաւ 'ի Գիւմրի, խնդրն յայտնեցին Պասկեւիչի, և Ներսէս մնացեալ անդ մեկ օր, յամենայն օր յառաւօտուն գնայր առ Պասկեւիչ առ 'ի խորհրդակցութիւն և յերեկոյին վերադառնայր յիւր օթեւանն։ Ցաւուր միում հարցեալ էր Ներսէս Պասկեւիչի թէ «այնքան անձինք որք ծառայեալ են ընդ իս 'ի պատերազմին Պարսից, մինչև ցարդ ոչ միոյն 'ի նոցանէ չէ պարգեւատրած», Պասկեւիչ պատասխանել էր, թէ ընդէ՞ր ոչ առաջարկեցիր։ Ներսէս պատասխանել էր թէ «ես առաջարկել եմ անցեալ տարի զեներալ Նկրասովսկուն և նա առ Ձեզ։» Ասել էր Պասկեւիչ թէ «միտք չէ, այժմ գրէ նոցա անուանքը թէ որք են», և Ներսէս գրեալ ետ նմա զցուցակն և նա առաջարկեալ էր կայսեր վասն պարգեւատրելոյ։ Այս 'ի վերջին տեսութեան իւրեանց ասաց Պասկեւիչ թէ «Դուք այժմ գնաք առ կայսրն, խնդրեմ 'ի ներկայանալն ձեր, որ ինչ վայել է հոգեւոր կոչման ձերոյ՝ այնպէս յայտնեսջիք Նորին կայսերական Մեծութեան իմ ծառայութեան մասին» Այս համբուրեալ զմիմեանս հրաժարեցան միմեանցից։ Ի նմին ժամանակի Պասկեւիչի մօտն կայր փախստական վարդապետն Հայոց Սերոբէ, որ 'ի մանկութեան ժամանակի գնացեալ 'ի Վենետիկ, ընկալեալ էր զհռոմէական դաւանութիւն և կրկին վերադարձեալ 'ի ծոց մայրենի եկեղեցւոյ իւրոյ. Գիտէր Հայերէն, Գաղղիերէն և Իտալերէն լեզուս, զոր թէպէտ ընդ երեսս հնազանդ և հըպատակ ցուցանէր զինքն առ Ներսէս, բայց սրտիւ ո՛չ էր յայտ, և առանց գիտութեան և համաձայնութեան Ներսէսի գնացեալ էր նա առ Պասկեւիչ։

Հետեւեալ Բ—ով

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՋՕՃՈՒՔԼԱՐԱ ՀԷՏԻՅԷ

(ՆՈՒԷՐ ՄԱՆԿԱՆՑ)

Երկրորդ տպագրութիւն

Թուրքերէն լեզուի ընթերցանութեան համար Հասարակաց կրթութեան ժողովին կողմէ հրատարակեալ օգտակար գրքոյկ մ'է, որ բարոյական գեղեցիկ հատուածներ, և բնատրութեան, կենդանաբանութեան, արհեստից եւ նշանաւոր գիտաց վրայ համառօտ բայց հրահանգիչ տեղեկութիւններ կը պարունակէ թուրքերէն կիրթ լեզուով գրուած։

Այս բնտիր ընթերցարանն, որ մէկ տարուան մէջ երկրորդ տպագրութեան հասած է, մայրաքաղաքիս Թուրքաց վարժարաններէն զատ ուրիշ այլ եւ այլ ազգաց վարժարաններուն մէջ ալ ընդունուած եւ ընդունուելու վրայ ըլլալով փափաքելի է որ մեր ազգային վարժարանաց մէջ ալ գործածուի յօգուտ ազգային մանկըտւոյն։

Կը գտնուի Մարգարեան, Պարտարեան, Գափաֆեան եւ Ցրենկեան գրավաճառաց խանութները. գին 5 ղրուշ։

ՄՈՒՇԵՂ ԵՒ ՆԱԼԻՆԻԿԷ

ԿԱՄ

ՊՍԱԿ ՄԸ ՑԱՆՁՐԴԻ

Գրեալ 'ի Ցովհաննէս Ս. Մաթեւեանց

Այս դեղջկական վիպասանութիւնը, իւր պարզ ոճովն ու հետաքրքրական անցիկութիւններով ընթերցողաց ազգային ու շարժութեան գըրաւելու եւ նորա ինքնաբոյս հեղինակը՝ որ միմիայն իւր ջանքովն ու աշխատութեամբ յառաջացած է, քաջալերելու արժանի բնտիր աշխատութիւն մ'է։

Կը գտնուի չուկան Ցէնկեան գրատունը, Աղաճա Համամ Զուխադարեան Ցարութիւն աղայի խանութը, Բերա Անկղի ծխավաճառ Ստեփան աղայի խանութը եւ ամեն գրավաճառաց խանութները. գին կէս Մէճ։

ՀԱՄՌՕՏ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ՏԱՌԵՐՈՎ

Ցունարէն, Գաղղիերէն, Անգղիերէն և Թուրքերէն

Այս օգտակար գրքոյկն՝ որ երկրորդ անգամ տպագրուած է, չտեսութեան խնդրանաց համեմատ Անգղիերէնն աւելցուած, կը վաճառի 'ի գին 5 ղրշ Մէրճան չարշի Պ. Ց. Մարգարեանի գրատունը եւ ամեն գրավաճառաց քով։

ՏՕՔԹԷՕՐ Մ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

Իր բժշկութիւնը հաստատած է 'ի Դալթաթիա, Հայոց եկեղեցւոյ փողոց թիւ 12 տունը, որ պատրաստ է ամեն օր մինչեւ կէսօր հիւանդ ընդունիլ, եւ երեքշաբթի օրերն ալ ձրի դարմանել։

ՇԱՏ ԱԺԱՆ ՋՐՀԱՆՆԵՐ

Ա. Մ. Մինասեան եւ Ընկերք կը ծանուցանեն արգոյ հասարակութեան որ ձեռքերնին գտնուած երեք հարիւրէն աւելի Ամերիկայի պատուական ջրհաններ թէ նաւաց եւ թէ շատ խորունկ հորերու յատկացեալ, ու ամեն տեսակ եղանակին բոլորն ալ ծախելու համար շատ աժան պիտի տան։

Խորունկ հորերու ջրհանն Անգղիոյ ջրհաններուն նման դժուարութիւններ չունենալով շատ դիւրութեամբ կը հաստատուի ու երկար ատեն չաւրելով միշտ աղէկ ու դիւրաւ կը բանի։

Ա. Մ. Մինասեան և Ընկերաց
Ամերիկեան վաճառատուն
Ղալաթիա

ՇԱՏ ԱԺԱՆ ՔԱՐԻՕԼԱՆԵՐ

Ա. Մ. Մինասեան եւ Ընկերք կը ծանուցանեն արգոյ հասարակութեան որ ձեռքերնին գտնուած չորս հարիւրէն աւելի զանազան գեղեցիկ քարեօլաները ու ամեն տեսակ եղանակին բոլորն ալ ծախելու համար սովորական գիներէն շատ աժան պիտի տան։

Ամերիկեան վաճառատուն
17 Ղալաթիա

ԻԼԱՆ

Գափանը տագիգաէ բօյլին տասըգիգ տէկիրմէնինտէ սաթըլմագ իզրէ մէվճուտ պուլունան 40.000 գըյէ պէչինճի նումերօ տագիգին պէհէր գըյեսի էլլիշէր պէչ վէ 400.000 գըյէ քէփէկին պէհէր գըյեսի օն փարայա օլարագ թալէպի զուհուր էտէնլէրէ թէմաշայը լազըմն տօքաղըն ճը հարճէնակէ կիւնի մազպատը գալմիշ վէրիլէճէկ ֆիւրուխթ օլունաճաղընտան իշթիրայա թալիպ օլանլարըն էյյամը մէզքիւրէտէ Տարը Շուրայի Ասքէրիյէ կէլմէլէրի։

3 Թէմմուզ 1875 1

Պապը Սէրասքէրի

ԻԼԱՆ

Ծիրքէթի խայրիյէ վաբօրլերինտէն 29, 30 եւ 31 նումերօլը փիւչիւք վաբօրլեր սէյր ու թէնէզզիւհ իչիւն խիթէք խտէնլերէ էհվէն վէ մինասիպ իւճրէթ իլէ քիրայէ վերիլէճէկի ճիհէթլէ, թալիպ օլանլերին չիրքէթի մէրքէզի օլան խարքէօյիւնէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի զըմնընտա իլանը քէյֆիյէթ իյթիխար քըլընըր.

24 յունիս 1875

Les annonces pour la France sont exclusivement reçues à Paris, chez M. Orain, 9, Rue Drout, et les annonces pour l'Angleterre à Londres, chez M. E. Micoud, 12 St.-Peter's Steert Islington.

DIETZ & Co.,
St. Paul's Buildings, Carter Lane,
LONDON,
ՀՆԱՐԻՉ ԵՒ ԿԵՐՏԻՉ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

ԼԱՄԲ ԲԱՐԱԿՈՆ

կանթեղին, որոց տեսակներն են.

Սեղանի կանթեղ
Դահլիճի "
Գնացական "
Եկեղեցւոյ "
Գործարանի "
Երկաթուղւոյ "
Շոգենաւի "

Ամեն ձեւով եւ մեծութեամբ, որ 11էն մինչեւ 25 մոմի լոյս կուտան միշտ սպիտակ եւ պայծառ։

Գիները խիստ չափաւոր։

ԱՌ ԱՐԵԳԱԿՆ

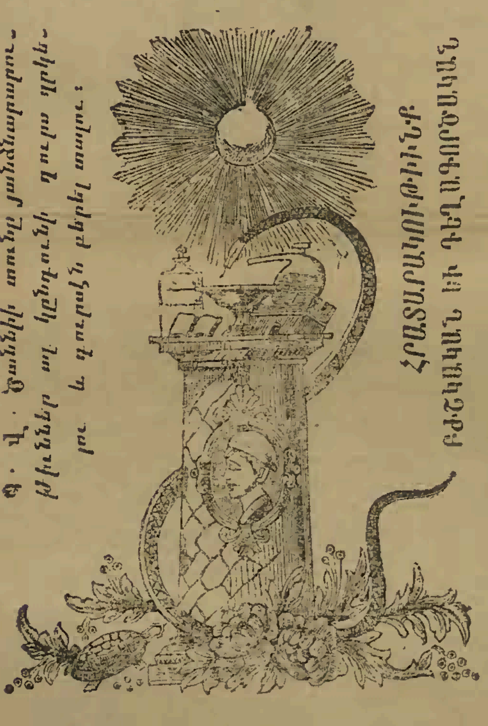

ՄԵԾ ՏՈՒՆ ԴԵՂԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԴԵՂՕՐԷԻՑ
Վ. ԾԱՆՆԻ

Բէյօղլու Մեծ Փողոց Աղաճամի Թիւ 77.

ԵՒ

Կ. Պոլիս Կամարաքէ Հրապարակը Թիւ 1—2

Ամեն տեսակ գեղօրայք եւ քիմիական պատրաստութիւնք իտալական Անգղիական, Գաղղիական եւ Գերմանական, նոյնպէս այլ եւ այլ պատրաստութիւնք խնամով պատրաստեալ ՚ի Պ. Վ. Ծաննիէ։ Ամեն տեսակ հանքային ջուրք, արուեստական սառոյց ամեն ժամու մէջ, վիրաբուժութեան եւ մանկանց մարմին ուղղելու գործիք, Թառուչուէ նիւթեր ու գործիներ, Սօլֆաթօի մեծ մթերք։ Դիշերուան ամեն ժամերուն մէջ գեղօրէից արագ եւ ճիշդ պատրաստութիւն։

Միանգամայն Պօրտօյի, Ռէնի, Սէմբանիոյ, Հունգարիոյ եւ Թուրքիոյ գինիներու մեծ մթերք. Քօնեաք, ամեն տեսակ ողեկից ըմպելիք, ննդական նիւթեր. անուշահոտութիւնք, այլ եւ այլ տեսակ մազի ներկ, որոց ամենէն ընտիրն ու փորձեալն է Տիւքէնի ջուրը։ Եւ այս ամենը խիստ չափաւոր գնով։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐՈՒՆ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

1875 ՅՈՒԼԻՍ 1 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ՄԻՆՉԵՒ ՅՈՒԼԻՍ 31

ՎՈՍՓՈՐԷՆ ԻՋՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ

Ժամ Թիւ — Եւրոպական եղերք

11 28 Ենիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա Ենիքէօյ Ստենիա Էմիրկեան, Ռ. Հիսար. Պէպէք.
11 30 20 Ենիմահալլէէն Մէզարպուրնու Պէօյիւք Քիրէճպուռնու Թարապիա, Ենիքէօյ Պոյաճ Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւուտ
12 15 2 Պէօյիւքտէրէէն Թարապիա Ենիքէօյ, Էմիրկեան Ռ. Հիսար, Պէպէք, Պէշիկ.
1 34 Ենիմահալլէէն Մէզար. Պէօյիւք. Թարապ. Ենիքէ. Էմիրկեան։ (Ուրբաթ օրերը Ռ. Հիսար Պէպէք)
1 15 49 Ռ. եւ Ա. Գավաքէն Մէզարպ. Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքոզ Ենիքէ Ստէն. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Օրթ.
2 45 32 Ենիմահ. Պէօյիւքտ. Թարապիա Ենիքէօյ Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք. Պէյլ. Գուզգ. (Ուրբաթ օրերը 3ին)։
3 30 28 Ենիմահ. Մէզարպ. Պէօյիւք. Թար. Ենիք. Ստէն. Էմիրկ. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Առնաւ։ (Ուրբաթ օրերը ժամը 4ին Պէօյիւքտէրէէն Օրթաք. Գուզգ. Պէշիկթաշ հանգիպելով)
4 15 20 Ռ. եւ Ա. Գավաքէն Մէզարպ. Պէօյիւք. Թարապ. Պէյքոզ Ենիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Պէպէք Առնաւ. Գուրուչ. Օրթաք. Պէշիկթաշ։
5 30 23 Ենիմահալլէ, Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար, Արնաւ. Գուրու չ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ։
6 39 1 Ենիմահալլէէն Պէօյիւքտ. Թարապ. Պէյքոզ. Ենիք. Էմիրկ. Գանլըճա, Ռ. Հիսար Գանտիլլի Արնաւուտք. Պէյլերպէյ Օրթաքէօյ Գուզկունճուք, Պէշիկթաշ. Իւսկիւտար։
8 45 19 Ենիմահալլէէն Մէզարպուրնու. Պէօյիւքտէրէ. Թարապ. Պէյքոզ Ենիք. Պոյաճ. Ռ. Հիսար Պէպէք Արնաւ. Օրթ. Պէշիկթաշ.
10 22 Ենիմահալլէէն Պէօյիւք. Թարապ. Ենիք. Էմիրկ. Ռ. Հիսար. Արնաւ. Գուր. Օրթաք. Պէշիկթաշ.

2 30 21 Պէյքօզ. Բաչաբ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկ Պէյլերպէյ Գուզկ.
4 33 Պէյքօզ Բաչաբ. Ռ. փաշա մահ. Գանլ. Ա. Հիսար Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ Պէյլերպէյ։ (Ուրբաթ օրերը ժամ 5ին)
8 45 21 Պէօյիւք. Պէյքօզ Բաչ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկ. Պէյլ Գուզկ. Իւսկ. (Ուրբաթ օրերը Ռ. Փ. մահ.)

ԿԱՄՈՒՐՋԷՆ ԵԼՆՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒՆԵՐԸ
Եւրոպական եղերք

12 30 1 Դոլմապաղչէ, Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ, Գուզկունճուք, Օրթաքէօյ Պէյլերպէյ Չէնկ. Առնաւ. Գանտիլլի Ռ. Հիսար, Գանլըճա Էմիրկեան Ենիքէօյ. Պէյքօզ. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ. Ենիմահալլէ։
1 28 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Ենիք. Թարապ. Պէօյիւքտ. Մէզար. Ենիմահ.
2 20 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ Գուր. Արնաւ. Պէպէք Ռ. Հիսար, Պոյաճ. Ենիքէօյ Թարապիա, Պէօյիւքտ. Մէզարպ. Ա. Ռ. Գավաք։
3 30 23 Պէշիկթաշ Օրթաք. Արնաւ. Ռ. Հիսար Էմիրկ. Ենիք. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ, Ենիմահալլէ.
5 19 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար Էմիրկ. Ենիք. Պէյքօզ. Թար. Պէօյիւք. Մէզ. Ենիմահ։
5 45 6 Դոլմաբաղ. Իւսկիւտար, Պէշիկթաշ Գուզկունճուք, Օրթաք. Պէյլեր. Չէնկ. Արնաւ. Պէպէք.
6 45 21 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Արնաւ. Գանտ. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Ենիքէօյ Թարապիա Պէօյիւքտէրէ.
8 22 Պէշիկթաշ Օրթաքէօյ Արնաւուտքէօյ Ռ. Հիսար Էմիրկեան Ենիք. Թարապիա Պէօյիւք. Ենիմահ.
9 15 23 Պէպէք Ռ. Հիսար Պոյաճ. Ստէնիա Ենիք. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ Մէզարպ. Ենիմահ. (Ուրբաթ օրերը ժամը 9ին ելնելով մինչեւ Պէօյիւքտէրէ)
10 34 Էմիրկ. Ենիք. Թարապիա Պէօյիւքտէրէ, Մէզար. Ենիմահ. (Ուրբաթ օրերը Ռ. եւ Ա. Գավաք)
10 15 20 Գուզկ. Պէյլ. Չէնկ. Պէպէք Ռ. Հիսար. Էմիրկ Ենիք. Թար. Պէօյիւք. Մէզ. Ռ. եւ Ա. Գավաք։ (Բացի ուրբաթէ)
10 30 28 Պէշիկթաշ, Գուր. Պէպէք Ռ. Հիսար. Պոյաճ. Ենիք. Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէզարպ. Ենիմահ.
10 45 32 Օրթաք. Արնաւ. Պէպէք. Ռ. Հիսար, Էմիրկ. Ստէն. Ենիք. Թարապիա Քիրէճպ. Պէօյիւքտ. Մէզարպ.
11 15 19 Պէպէք Ռ. Հիսար Էմիրկ. Ենիքէօյ. Թարապ. Պէօյիւք. Ենիմահ.

Ասիական եղերք

12 30 22 Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Առնաւուտքէօյ.
1 45 6 Առնաւուտքէօյ.
2 15 2 Առնաւուտքէօյ.
4 2 Պէշիկ. Օրթաք. Առնաւ. (Բացի ուրբաթէ)
9 15 32 Դոլմաբ. Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչ. Առնաւ.
10 3 Պէշիկթաշ, Օրթաք. Գուրուչ. Առնաւ.
11 5 6 Դոլմաբաղ. Պէշիկթաշ, Օրթաքէօյ, Գուրուչ. Առնաւ.
11 30 3 Պէշիկթաշ. Օրթաքէօյ, Գուրուչ. Առնաւուտքէօյ.
12 22 Պէշիկ. Օրթաք. Գուրուչեշմէ, Առնաւ.

Ամեն ուրբաթ իրիկուն ժամը 10 1/2ին շոգենաւ մը Պէօյիւքտէրէէն Պէյքօզ Բաչաբ. Ռ. փաշամահ. Գանլըճա Ա. Հիսար, Գանտ. Չէնկ. Պէյլերպէյ Իւսկիւտար հանդիպելով կամուրջ պիտի գայ։

Ասիական եղերք

11 30 22 Առնաւուտ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ։
12 3 Առնաւուտքէօյ, Գուրուչեշմէ, Օրթաքէօյ. Պէշիկթաշ, Դոլմաբաղ։
12 45 6 Առնաւ. Գուր. Օրթաքէօյ, Պէշիկ.
1 30 22 Առնաւ. Գուրուչ. Օրթաքէօյ Պէշիկթաշ Դոլմաբաղ։
2 15 6 Առնաւ. Գուր. Օրթ. Պէշիկ.
3 2 Առն. Գուր. Օրթաք. Պէշիկթաշ, Դոլմ.
3 45 3 Առնաւ. Գուր, Օրթ. Պէշ. Դոլմաբաղ։
4 45 2 Առնաւ. Գուր. Օրթ. Գուզ. Պէշիկ. Դոլմաբաղ, (Բացի ուրբաթէ)։
7 15 6 Պէպէք Առնաւ. Չէնկ. Պէյլեր. Օրթաք. Գուզ. Պէշիկ.

Ասիական եղերք

11 30 33 Պէյքօզ, Բաչ, Ռ. փաշամահ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիքէօյ Չէնկէլ. Պէյլեր, Գուզկունճ։
11 30 4 Վանիքէօյէն Չէնկէլ, Պէյլերպ, Գուզկունճուք, Դոլմաբ,
12 15 17 Պէօյիւքտէրէ, Թարապիա Պէյքօզ, Բաչաբաղ. Գանլ. Ա. Հիսար Վանիքէօյ Չէնկէլէօյ. Պէյլերպ. Գուզ.
1 23 Պէօյիւքտ. Թարապիա, Պէյքօզ Բաչաբ. Գանլ. Ա. Հիսար, Գանտ. Վանիք. Չէնկէլ Պէյլերպէյ, Գուզկ.

Ասիական եղերք

2 33 Իւսկիւտար, Գուզկ. Պէյլեր, Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Բաչաբ. Պէյքօզ։ (Ուրբաթ օրերը Ռ. փաշա մահ. Պէօյիւքտէրէ)
2 45 3 Գուզկ. Պէյլերպէյ, Չէնկէլ Վանիք. Առնաւ։
8 45 23 Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկ. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար, Գանլըճա, Բաչաբ. Պէյքօզ, Պէօյիւք։ (Բացի ուրբաթէ)։
9 45 17 Գուզկ. Պէյլերպէյ Չէնկ. Վանիք. Ա. Հիսար Գանլըճա Բաչաբ. Պէյքօզ Թար. Պէօյիւք. (ուրբաթ օրերը 9 1/2ին)
10 35 33 Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլ. Ռ. փաշա մահ. Բաչ. Պէյքօզ։ (Ուրբաթ օրերը Գուզկ. Պէյլեր. Չէնկ.)
11 5 21 Գուզկ. Պէյլերպէյէն Չէնկէլք. Վանիք. Գանտ. Ա. Հիսար Գանլըճա, Բաչաբաղճէ, Պէյքօզ.
11 40 1 Դոլմաբ. Գուզկ. Պէյլերպէյ. Չէնկէլ. Վանիք.

Այս լրագիրը շաբաթը երեք անգամ կը հրատարակուի, երկուշաբթի, հինգշաբթի եւ շաբաթ օրերը։ Բաժանորդագրութեան տեղերն են Կ. Պոլիս Զինիլի խան վերի յարկը թիւ 15 Մասիսի խմբագրատուն

Իսկ գաւառաց մէջ հետեւեալ հաւատարմատարները.

ԻԶՄԻՐ. Աւետիսեան աղա Տէտէեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Խաչիկ էֆ. Խաչիկեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Պետրոսեան աղա Թանկերեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յովակիմ աղա Ռուբենեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Խաչատուր բազմաւէպեան.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ՎԱՆ. Կարապետ աղա Նուրիճանեան.
ՍՍԻՍ. Մկրտիչ աղա փօթիւկեան
ԵԱՖ. Մ. աղա Խաչիկեան.
ՖՈՔՇԱՆ Մկրտիչ աղա Աշճեան.
ԵՐԶՆԿԱՅ. Թադէոս աղա Բաղրատունի։
ՍԻՎՐԻՀԻՍԱՐ. Արժ. Տ. Ռուբէն.
Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրել ուզողներն ալ տեղերէն մէկուն հետ կրնան թղթակցիլ.

ԽՄԲԱԳԻՐ—ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՅ
Կ. ՊՈԼԻՍ. ԶԻՆԻԼԻ ԽԱՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANC COMPANY	NORTHERN ASSURANCE COMPANY
ՆՈՐԹ Պ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ	ՆՈՐԹՀԸՐՆ
Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութեան Անգ. Լր.	Լոնտրայի և Էպէրտինի ապահովութեան ընկերութեան Անգ. Լր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 2,000000	Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ 2,000000
Վճարեալ դրամագլուխ 250,000	Վճարեալ դրամագլուխ 3[illegible]0,000
Թաշխուսի դրամ հրդ.	Թաշխուսի դրամ հրդ.
Հի ճիւղէն դոյացեալ 596,000—846,000	Հի ճիւղէն դոյացեալ 250,000—330,000
1872ին հրդեհի զուտ հասոյթը 794,000	Զուտ հասոյթ 1872ի 270,000

Ստորագրեալք իրենց բազմամեայ յաճախորդաց և այս քաղաքիս ընդհանուր հասարակութեան կը ծանուցանեն որ իրենց վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրամագլուխ մը մէջ կը գտնուին, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանեն։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումով մը, և սոյն ապահովութեան և դիւրութեան ուելնալովը ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու ընդունիլ նեղկայացնել։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ ինչպէս Բերայի Գալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները գիւղերը և գաւառները։

Գիներու և աւելի մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է դիմել Միացեալ ընկերութեանց գրասենեակը Գալաթիոյ Բէրչէմալ բազարի մօտ Կլաւանի խան թիւ 5։

Ընդհ. գործակատար
Վ. Ռ. ՍՈՒԱՆ